

לעוד ולדרבוקה הייתה עדנה

בשני אירועים שחוינו לאחרונה זכו **העוד והדרבוקה**, הכלים המוסיקליים מתרבויות המזרח, לא-כל-שכן התרבות הערבית, לחדור חדירה נחשנית לתוך המודעות המוסיקלית, גם של הממסד וההגמוניה, ולא עוד אפשר להתעלם מהם ומן התרבויות השייכות להם כחלק מן ההווי התרבותי בישראל:

א. פרס שרת החינוך למוזיקאי פרופ' תייסיר אליאס

לפרופ' תייסיר אליאס הוענק פרס שרת החינוך על סך 50 אלף ש"ח. אליאס מוזיקאי(נגן עוד וכינור) ומוסיקולוג המתמחה בתרבות המזרח, במיוחד ערב, מן המובילים בארץ, ורכש שם ומעמד גם בעולם הרחב. הוא משמש היום יו"ר המחלקה המזרחית באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ופרופ' למוסיקה המזרחית באוניברסיטת בר-אילן.

בנימוקים להענקת הפרס נאמר בין השאר:

"תייסיר אליאס הוא מוזיקאי מחונן שפועל שנים רבות על הבמות החשובות ביותר בארץ ובעולם..... הוא נחשב כאחד מן הבולטים בתחום המוזיקה האמנותית הערבית. במשך כל שנות פעילותו תרם אליאס תרומה מכרעת להתבססותה של המוזיקה מן המזרח כסוגה בולטת. פעילותו תרמה רבות לקבלתה של מוזיקה זו כחלק בלתי נפרד מן הרפרטואר הקונצרטנטי בארץ. תרומתו חשובה בעיקר לביסוסו של רפרטואר חדש לעוד וביסוסו ככלי מוביל בעולם היצירה המוזיקלית המקומית".

הנימוקים למתן הפרס ממשיכים ומעלים על נס תרומתו של אליאס בכל השטחים המוסיקליים, לרבות ההוראה והחינוך. יריעתנו קצרה מפרט את כל הנימוקים אך אנו מברכים את פרופ' אליאס על מפעל חיים שהביא בסופו של דבר הכרה בתרבות המוסיקלית הערבית ובכליה, כתרבות של בני תרבות. נקווה שהעוד פרץ קדימה ללא נסיגה עוד.

פרופ' תייסיר אליאס, חתן פרס שרת החינוך

ב. "דרבוקות" על במת התזמורת הפילהרמונית הישראלית

ביום 6.7.09 זכינו לקונצרט נפלא של התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של זובין מהטה. היצירה הראשונה שנוגנה הייתה של המלחינה הישראלית **אלה מילך-שריף** (נו' 1954) בשם "המנון סוף הלילה" למלים מאת רועי "צ'יקי" ארד ונתן אלטרמן. היצירה קצבית בהרבה מחלקיה, והיתה בה עוצמה רבה. ממש נהנינו. אלא הפתיעה אותנו המלחינה (והמנצח) בשילוב קטע קצבי לכלי הקשה המנוגן על **ג'אמבי** (כלי שמקורו באפריקה דמוי דרבוקה אך גדול ממנה ומוחזק בדרך כלל זקוף בין הירכיים ולא שוכב על הברכיים כמו הדרבוקה. בחוברת הרפרטואר כונה בטעות דרבוקה). הקטע בוצע ע"י קבוצה של 15 נגנים מבית השנטי בתל-אביב, אשר לבשו לבן וישבו בחצי מעגל מימין להרכב התזמורת. על רעיון זה של שילוב כלי מזרחי בהופעה של תזמורת קלאסית מערבית כתבה המלחינה:

"אני מקווה שהניגוד בין המתופפים ומקצביהם לבין נגני התזמורת יביא למוסיקה עוד פן, אולי פראי יותר, שלנו, המוסיקאים "הקלאסיים" (כוונתה לקלאסיים מערביים-ד.מ.) קשה להגיע אליו באופן טבעי"

אבל המלחינה גם כתבה:

"הנערים והנערות הצעירים האלה, יישבו על בימת היכל התרבות לראשונה בחייהם. רוב הסיכויים שאיש מהם מעולם לא היה בקונצרט קלאסי (כוונתה לקלאסי מערבי-ד.מ.) דווקא"

חבל שהמלחינה לא מצאה מקום לשתף את הרכב נערי השנטי גם בקטע נוסף לא רק כסוליסטים אלא יחד עם התזמורת שאנשיה התאמצו מאוד להבליט את הפן הקצבי של היצירה והפתוס שבו.

* * * *

בכל מקרה אנו מברכים את נערי השנטי על הופעתם סוף סוף על בימה אקסקלוסיבית כמו בימתה של התזמורת הפילהרמונית הישראלית, אך גם מודים לפרופ' תייסיר אליאס, לנערי השנטי ולמלחינה מילך-שריף, על כי בזכותם, כל אחד בחלקו, הביאו את דברה של המוסיקה המזרחית-הערבית שזה שנים היא נלחמת על קיומה ועל זכותה להיות על הבמה כאלמנט תרבותי הנטוע בלב המדינה והאזור.